

วารสารพิภูล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2561 ISSN 0858-527X

การจัดการความรู้สมัยใหม่ที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของข้าราชการระดับชำนาญการในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 10
วิทยากร ไชยมีเมืองโพธิ์ และ มงคล เอกพันธ์

พฤติกรรมการณ์ที่เกี่ยวข้องเชิงวิถีสถิติของนักท่องเที่ยวยุคใหม่: กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวลาคาแก้ว ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
วัฒน์มารวย สมเพชร และ รักษ์พงศ์ วงศาโรจน์

การวิเคราะห์พื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านร่องป่อ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดพะเยา
ศุภราชรัตน์ อารยาญ, รุ่งสรรค์ เกตุออก และ สุพรรณิ ทองเพชร

แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการผลิตอุปกรณ์ปัญญาท้องถิ่น อำเภอโพธาราม จังหวัดกาญจนบุรี
สุวิทย์ หนูมุกข์ และ คณะ

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครตำรวจชุมชนเกาะหวี สถานีตำรวจชุมชนเกาะหวี (อุทยานโคมัง)
จังหวัดกำแพงเพชร

ร้อยตำรวจโทสายชล เกษอินทร์ และ ปาริษฐ์ นลประเสริฐ

การศึกษาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
รับทรัพย์ริรา เหลลราช

การสร้างเอกลักษณ์ของชาติที่ส่งผ่านวาทกรรมคำขวัญวันเด็กแห่งชาติ
ธงชัย สมบูรณ์

การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรกรรมระดับไร่นาตามวิถีชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
ฉัตรมงคล สิงห์บุญยั้ง, เอนก เหล่าธรรมทัศน์, สมบูรณ์ สุขสำราญ, กิณ ประจัญพุดถ์, พุฒผล นิมิตพานิช,
จิรดาภา ธีรศิริกุล และ วรวิมลัญ โรจนพล

มาตรการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา
นาวาเอก สมชาติ โกรธาสสุวรรณ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และ วรวิมลัญ โรจนพล

สังคมผู้สูงอายุกับการจัดการความรู้ที่ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางวัฒนธรรมและอาชีพพระยะชา
อิสสรพร กล่อมกล้า่ม, ธวัลณี ลาลิน, วิทยา ทิพย์วิเศษ, ซาลิลา ศิริธรรมเกตุ และ ปณิตดา พาณิชยพันธ์

การพัฒนากระบวนการแบบองค์รวม โดยการเทียบเคียงสมรรถนะ
ธงชัย คำบัวง และ อรุษา กอนพ่วง

การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการเทียบเคียงสมรรถนะ
ปรเมธ สมบูรณ์ และ อรุษา กอนพ่วง

ภูมิปัญญาการเก็บรักษาอาหารสัตว์ "การลอมพ่วง" ไร่ใช้ในยุคเลี้ยง กรณีศึกษา: จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี
สมชาย ศรีพล, สุจิตาภรณ์ ธงดี และ ชานูวิทย์ วัชรพุก

สัมฤทธิผล: โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิพันธุ์ดีในพื้นที่ตำบลปะดิว อำเภอเมืองมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รัชฎาวร วิจิตรกุล, อรุญญาวิรัตน์ ศรีสุพัฒน์กุล, ศุภฤกษ์ ธาธาพิพัฒน์รา และ วาสนา อารสาสิกรณ

องค์การประชาสังคมและทุนทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความสำเร็จของประชาธิปไตย
วิทยา คามณี

อิทธิพลของความรู้สื่อสังคมในวิชาชีพที่ออกแบบการปฏิบัติงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในภาคหลักทรัพ์แห่งประเทศไทย
ธัญญ์ นินยาเชิน และ กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์

เงินเต็มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษสำหรับข้าราชการ
ศรันย์ดิษฐ์ เบญจพวง

การศึกษาค่าลักษณะนามที่ใช้กับคนในภาษาจีน
อภิญาญ ออมกจิตร

วารสารพิกุล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2561 ISSN 0858-527X

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและรองรับการตีพิมพ์ เผยแพร่ ผลงานวิชาการ ในรูปแบบบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ และบทวิจารณ์หนังสือ ที่เป็นองค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา นิสิต และนักศึกษา

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ วงษ์บุญมาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชิน รอดกำแหง

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ

ดร.พิชญ์ บุญนิยม

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.โกวิท ยงงาม

ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัจ โปธิแก้ว

รองศาสตราจารย์ ดร.กานต์ โกวิทสมบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.แมรี สารวิทย์

รองศาสตราจารย์ ดร.จักษ์ พันธุ์เพชร

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เขาวงกิตพิงษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์

รองศาสตราจารย์ มัย ตะติยะ

รองศาสตราจารย์ อรุณลักษณ์ รัตนพันธุ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความประจำฉบับ (Peer reviewers)

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยงค์ พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.จรัญธร บุญญาอนุภาพ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ตินณะกุล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ สิริสุนทร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การุณันท์ รัตนแสนวงษ์	มหาวิทยาลัยเกริก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศกร เมธีธรรม	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล จิ์ฟู	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศระวี วยาทองคำ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ วัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.กรกนก สารภิรมย์	มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความทุกเรื่องที่ดีพิมพ์ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ทศนะและ
ข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความ
รับผิดชอบของบรรณาธิการ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกบทความเพื่อการศึกษา
แต่ขอให้มีคำอ้างอิงเจ้าของบทความ และแหล่งที่มา อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

พิมพ์ที่: ห้างหุ้นส่วนสามัญ เจ พี บริษัท

เลขที่ 266 ถนนเทศบาล 2 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000 โทร. 081-7856368

สังคมผู้สูงอายุกับการจัดการความรู้สู่การใช้
ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้าน
สังคมและอาชีพระยะยาว

Aging Society with Knowledge
Management to Developing Utilization of
Quality of Social Life and Careers in
Long-Term Care

อิสสรพร กล่อมกล้า่ม¹

Isaraporn Klomklumnum

ธวชนี ลาลิน²

Thawachinee Lalin

วิยุดา ทิพย์วิเศษ³

Wiyuda Thipwisep

ชาลิสา ศิริธรรมเกต⁴

Chalisa Sirithammaket

ปนัดดา พาณิชยพันธ์⁵

Panadda Panichayapan

^{1,2} อาจารย์, ประจำสาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ อาจารย์, ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴ อาจารย์, ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁵ อาจารย์, ประจำสาขาวิชาสารสนเทศภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสังคมผู้สูงอายุกับการจัดการความรู้สู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและอาชีพ ระยะยาวในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือจำนวนทั้งสิ้น 561 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะยาวด้านสังคมของผู้สูงอายุที่เทศบาลลานกระบือ นั้น จะมีการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย อย่างเช่นการพัฒนาทักษะการให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างไรให้มีความสุข นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมและบุคคล การสร้างเจตคติที่ห่วงแหนและการรักษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป 2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะยาวด้านอาชีพของผู้สูงอายุ เริ่มมีการทำอาชีพเกี่ยวกับการกิจการเริ่มจัดตั้งกลุ่มกิจการในหมู่บ้าน โดยมีลูกหลานคนในหมู่บ้าน เป็นคนริเริ่มก่อตั้งกลุ่มและชักชวนคนในหมู่บ้าน กล่าวคือการวางสินค้าตั้งขายให้โดดเด่นในบริเวณจุดที่นั้นทำ ดังเช่นการถักไม้กวาดดอกหญ้า สืบเนื่องจากภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชนที่สามารถถักไม้กวาดจากใบเป้งเอาไว้ใช้เองในครัวเรือน เห็นได้ว่าชาวบ้านในชุมชน เมื่อหมดฤดูจากการทำนา ได้ส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านในชุมชน

คำสำคัญ: สังคมผู้สูงอายุ การจัดการความรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต

Abstract

This qualitative study aimed at studying the elderly society and the knowledge management to utilize the quality of lives in society and careers for a long-term period in Lan Krabue, Khampangphet. The samplings were 561 elderlies in Lan Krabue Municipality. After that the data was analyzed by using descriptive analysis method. The result showed 1) for the development of

long-term quality of elderlies' lives, there was a variety of skills development. For example, the development of skills for the elderlies in the society to be happy. It also encouraged the elderlies to have a good sense of social and personal well-being, be able to create a tenacious attitude, maintain the way of life, culture and local wisdom to stay forever, and build good health for the elderlies to have a long life. Moreover, "Happy Elderly" could hold the elderlies together through various activities. It also increased opportunities for the elderlies to participate in community and society. 2) For the development of long-term quality of elderlies' lives, the elderlies started having careers such as basketry, grass brooms, and sandalwood flowers makers. The elderlies have been developing the products' value; there are financial supports and occupational training support provided by related sectors.

Keywords: Aging Society, Knowledge Management, Developing Utilization of Quality

บทนำ

รัฐเริ่มนำแนวคิดการลดการพึ่งพาบริการจากรัฐ (Deinstitutional Approaches) มาใช้ โดยรัฐจะจัดบริการที่จำเป็นให้กับผู้สูงอายุในครอบครัว ชุมชน โดยผู้สูงอายุไม่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ ลักษณะบริการที่รัฐ นำมาใช้ได้แก่ บริการเบี้ยยังชีพต่อคนเดือนละ 200 บาท และเพิ่มเป็นเดือนละ 300 บาทต่อคน ช่วง 6 เดือน ซึ่งบริการดังกล่าวจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดูแล ผู้สูงอายุลงจากการเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ของผู้สูงอายุเท่ากับ 28,200 บาทต่อปี มาเหลือเพียง 2,400 บาทต่อคนต่อปี ในการบริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวคิดการจัดบริการของสถานสงเคราะห์และเบี้ยยังชีพ รัฐได้นำแนวคิด สวัสดิการสังคมตะวันตกมาใช้ โดยเน้นการให้บริการเชิงปัจเจกบุคคล (Individual)

แบบให้เปล่า (Public Assistance) มาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากการใช้แบบ Mean-Test หากคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ โดยรัฐเรียกคนกลุ่มนี้ว่าเป็น “ผู้สูงอายุที่ยากไร้ ไม่มีผู้ดูแล” ซึ่งในความเป็นจริงผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังอยู่กับครอบครัว เครือญาติ และชุมชนได้ แม้ว่าจะไม่รับบริการจากรัฐ แนวคิดดังกล่าวจึงอาจจะไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยในประเด็นที่ว่า “ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าของครอบครัวและสังคม”

องค์กรสหประชาชาติ นิยาม ประเทศใดที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในสัดส่วนร้อยละ 10 หรือมีอายุ 65 ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 7 ของประชากรอายุ 60 ปีเพิ่มเป็นร้อยละ 20 และอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 14 ในส่วนของประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศไทยและสิงคโปร์มีความเร็วในการเพิ่มของผู้สูงอายุมากที่สุด มาเลเซีย พม่า อินโดนีเซีย เวียดนาม บรูไน เพิ่มในระดับปานกลาง และ ลาว กัมพูชา ฟิลิปปินส์ เพิ่มในระดับช้า สำหรับประเทศไทย ข้อมูลสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี 2555 พบว่า โลกมีประชากรจำนวน 7,058 ล้านคน มีผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไปถึง 565 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 8 ในขณะที่ผู้สูงอายุไทยมีอายุ 65 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 12.59 ซึ่งมากที่สุดในประเทศอาเซียน การที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ควรต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องสวัสดิการสังคมและการดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในเสาหลักของอาเซียน (ASEAN Socio – Cultural Community) เพื่อให้เกิดสังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ และเพื่อไม่ให้อัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยสูงอายุต่อประชากรในวัยแรงงานมากจนอาจจะเป็นภาระต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยจะต้องพยายามดึงเอาประชากรกลุ่มนี้มาเป็นพลังและมีส่วนร่วมในการผลักดันพัฒนาประเทศการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้ประชากรวัยเด็กลดลงอย่างรวดเร็วจนนำมาสู่การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนประชากรสูงอายุซึ่งมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยปี 2558 - 2573 จะเห็นว่าภาพรวมประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ “สังคมสูงวัย” (Aged Society) และในอีก 10 ปี ข้างหน้าจะเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Completed Aged Society) (การคาดประมาณประชากรของ

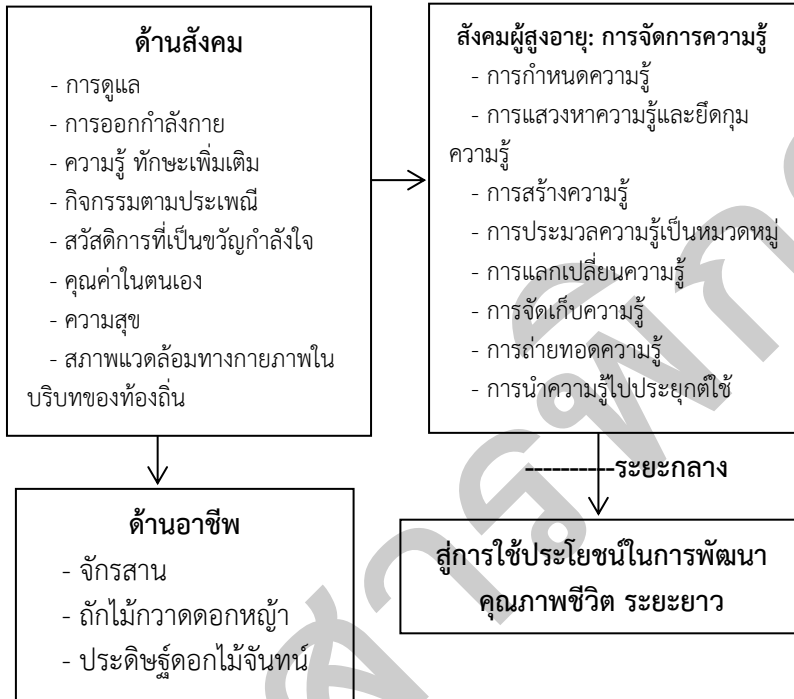
ประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2583 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2558)

การจัดการความรู้การใช้ประโยชน์กระบวนการแบบหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้หรือพัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและอาชีพ ระยะยาว การมุ่งสู่ชุมชน และสังคมคุณภาพมีเป้าหมายหลักของการพัฒนาคุณภาพชีวิตคือการทำให้คนมีความสุข ทั้งนี้เพราะชีวิตที่ดีย่อมอยู่ภายใต้สังคมที่มีความสุข และในขณะเดียวกันสังคมดีมีคุณภาพขึ้นอยู่กับคนมีคุณภาพ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, 2550)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสังคมผู้สูงอายุกับการจัดการความรู้สู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและอาชีพ ระยะยาวในอำเภอถานอง กระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อสร้างชุดความรู้ เรื่อง สังคมผู้สูงอายุ: การจัดการความรู้สู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและอาชีพ ระยะยาวในอำเภอถานองกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

แนวคิด ทฤษฎี

สรุปโมเดล คือ สังคมผู้สูงอายุจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสังคมและด้านอาชีพนอกจากนั้นการยั่งยืนทั้งระยะต้นและระยะกลางจะต้องผ่านการจัดการความรู้ระหว่างหน่วยงานและชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือทั้งชายและหญิงจำนวนทั้งสิ้น 561 คน ข้อมูลจากเทศบาลตำบลลานกระบือ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2558 และได้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจงผู้สูงอายุดังนี้ (1) ผู้สูงอายุที่มีความสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ (2) เป็นผู้สูงอายุที่อยู่ในชมรม (3) อาสาสมัคร

ดูแลผู้สูงอายุในแต่ละชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลลานกระบือ (4) เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ติดเตียงมีอายุ 60 ปีขึ้นไป

เครื่องมือการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

วิธีการเก็บข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่พื้นที่เทศบาลลานกระบือ
2. การการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลนั้น หลังจากทีรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ด้วยการอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาในวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาสังคมผู้สูงอายุกับการจัดการความรู้สู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและอาชีพ ระยะยาวในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร และ 2. เพื่อสร้างชุดความรู้ เรื่องสังคมผู้สูงอายุ: การจัดการความรู้สู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและอาชีพระยะยาวในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรซึ่งมีผลการวิจัย คือ ในบริบทของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงของประชากร ผู้สูงวัยของพื้นที่เทศบาลลานกระบือเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลมาจากอัตราการเกิดลดลงและประชากรมีอายุยืนยาวขึ้นจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรักษา แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้สูงอายุมักเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ซึ่งยังคงมีจำนวนเพิ่มขึ้นและกลายเป็นบุคคล พุฒสภาพที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นในการทำกิจวัตรประจำวัน การเจ็บป่วยด้านโรคเรื้อรังและขาดผู้ดูแล นอกจากนั้นเทศบาลลานกระบือได้พัฒนาให้มี

โรงเรียน “สร้างสุขผู้สูงวัย” เพื่อให้ท้องถิ่นได้ดูแลเห็นความสำคัญของประชากร จึงสามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้ (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคม ด้านสังคมของผู้สูงอายุที่เทศบาลนครบึงนาราง จะมีการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย อย่างเช่นการพัฒนาทักษะการให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างไรให้มีความสุข และกลายเป็นผู้สืบทอดและเผยแพร่หลักความดีตามแนวคิดของโรงเรียนให้กับลูกหลานและคนในชุมชน (2) การดูแลผู้สูงอายุ สภาวะปัจจุบัน การดูแลกันภายในครอบครัวเป็นสิ่งทีนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีผู้ดูแลหลักและผู้ดูแลรอง หากเป็นผู้ดูแลหลักมักจะมี ความรับผิดชอบสม่ำเสมอในการดูแลเมื่อยามเจ็บป่วย พาไปหาหมอ การคอยดูแลเรื่องการช่วยตนเอง การอาบน้ำ รวมถึงสาธารณสุขท้องถิ่น กิจกรรมที่ช่วยดูแลและเยียวยาผู้สูงอายุ (3) การออกกำลังกาย ผู้สูงวัยสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทำให้ผู้สูงวัยมีช่วงที่ทุพพลภาพน้อยลง ทำให้ผู้สูงวัยคงระดับศักยภาพสมองไม่ให้เห็นเสื่อม สามารถดำรงชีวิตได้เองอย่างมีความสุข และมีความหวัง มีความรู้สึกที่ไม่กลัวตาย ให้อัจฉริยะแก่ก่อนแก่ ตายก่อนตาย (4) ความรู้และทักษะเพิ่มผู้สูงอายุที่เทศบาลนครบึงนารางได้เข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงวัย จึงทำให้ผู้สูงอายุได้รับการฝึกฝนความรู้และทักษะเพิ่มเติมในทุกวันอังคารที่อยู่ในโครงสร้างหลักสูตรสร้างสุขผู้สูงวัย ที่มีอยู่ในหลักสูตร เช่นวิชาภาษาเบื้องต้น ซึ่งมีเนื้อหาวิชาที่เรียน (5) กิจกรรมตามประเพณี การจัดกิจกรรมตามประเพณีของที่เทศบาลนครบึงนารางจะมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรำกลองยาว ประเพณีเข้าพรรษา รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ ลอยกระทงผู้สูงอายุจะร่วางเปิดงานทุกปี ทำบุญกลางบ้าน ซึ่งกิจกรรมจะช่วยให้ผู้สูงอายุ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และลงมือทำ (6) สวัสดิการที่เป็นขวัญกำลังใจ กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้นและวัยกลาง เป็นวัยที่สุขภาพร่างกายเริ่มเสื่อมถอยมากขึ้น ผู้สูงอายุเริ่ม มีความวิตกกังวลในการใช้ชีวิตการจัดสวัสดิการในด้านนี้จึงควรครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้ กล่าวคือ การส่งเสริมการตรวจคัดกรองโรค เช่น เบาหวานความดันโลหิต เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ช่วยเหลือตัวเอง (7) คุณค่าในตัวเอง การสร้างคุณค่าผู้สูงอายุในพื้นที่จักต้องมีทัศนคติที่ดีในการมีอายุยืนยาว โดยการพึ่งพากิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดสร้างขึ้น หรือจัดให้กับผู้สูงอายุในเทศบาลนครบึงนารางเป็นประจำสม่ำเสมอ ในเรื่องของ

การมีชีวิตยืนยาว (8) ความสุข ผู้สูงอายุมักจะเกิดความสุขได้ก็ต่อเมื่อตนเองได้ปฏิบัติตนเป็นผู้รับที่ดีอยู่เสมอ อย่างเช่นการรับฟังคำปรึกษาจากลูกหลานและผู้อื่น เพราะกับผู้สูงอายุมักจะน้อมรับคำแนะนำ และความช่วยเหลือจากผู้อื่นด้วยดี (9) สภาพแวดล้อมทางกายภาพในบริบทของท้องถิ่น เทศบาลตำบลลานกระบือมุ่งเน้นการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคมในการดำเนินงานมาโดยตลอด โดยให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารและการประสานงานระหว่างเครือข่าย (10) การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านอาชีพ การจักรสานจะประกอบไปด้วย การสานส้มไก่ ตะแกรง กระดิ่ง และอื่น ๆ การถักไม้กวาดดอกหญ้าสืบเนื่องจากภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชน

การอภิปรายผล

การพัฒนาศักยภาพของแกนนำทั้งทางด้านสุขภาพและครอบครัวของผู้ที่มีผู้สูงอายุรวมทั้ง ผู้ดูแลผู้สูงอายุในเชิงรุกโดยการบูรณาการทุกภาคส่วนจึงนับเป็นวิธีการที่จะส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตทั้งทางสังคมและทางด้านอาชีพเพื่อดำรงวิถีชีวิตในประจำวันด้วยตนเองได้อย่างระยะยาว โดยทางเทศบาลลานกระบือส่วนใหญ่มุ่งเน้นส่งเสริมการจัดกิจกรรมการดูแล สุขภาวะของผู้สูงอายุควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพจิตใจ การให้ผู้สูงอายุรู้สึกถึงความมีคุณค่าในตัวเอง การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะยาวด้านสังคมของผู้สูงอายุด้านสังคมของผู้สูงอายุที่เทศบาลลานกระบือ นั้น จะมีการพัฒนาทักษะที่หลากหลายอย่างเช่นการพัฒนาทักษะการให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างไรให้มีความสุข และกลายเป็นผู้สืบทอดและเผยแพร่หลักความดีตามแนวคิดของโรงเรียนให้กับลูกหลานและคนในชุมชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมและบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 12 กรมการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2555) พบว่าได้ศึกษาเรื่องการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับตำบลอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษาสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุระดับตำบล

อย่างมีส่วนร่วม ควรจะเป็นรูปแบบการดูแลของชุมชนและครอบครัวเป็นฐาน (Community and Family Based Care) โดยจัดบริการลักษณะของศูนย์ อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ การดูแลผู้สูงอายุสภาวะปัจจุบันการดูแลและกัน ภายในครอบครัวเป็นสิ่งทีนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีผู้ดูแลหลักและผู้ดูแลรอง หากเป็นผู้ดูแลหลักมักจะมีควมรับผิดชอบสม่ำเสมอในการดูแลเมื่อยามเจ็บป่วย ทำให้ผู้สูงวัยคงระดับศักยภาพสมอง ไม่ให้เสื่อม สามารถดำรงชีวิตได้เองอย่างมีความสุข และมีความหวังมีความรู้สึกที่ไม่กลัวตาย

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะยาวด้านอาชีพของผู้สูงอายุ เทศบาลลานกระบือเห็นว่าชาวบ้านในชุมชน เมื่อหมดฤดูจากการทำนาที่ว่างงาน เพราะสมัยนั้นการทำนาจะทำกันปีละ 1 ครั้งเท่านั้น ต่อมาหัวหน้าส่งเสริมอาชีพจึงเห็นว่าควรหาอาชีพเสริมให้ชาวบ้านในชุมชนได้ทำกัน จึงได้จัดหาวิทยากรให้ความรู้และสอนวิธีการทำพวงหรีดและดอกไม้จันทน์จากเปลือกข้าวโพดหัวบ้านในชุมชนได้มีอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับปียากร หวังมภาพพร (2555) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ได้กล่าวถึง ด้านบริการสังคมและนันทนาการ ประกอบด้วย ชมรมผู้สูงอายุ รูปแบบบริการสังคมผู้สูงอายุที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน ชมรมผู้สูงอายุเป็นการรวมตัวกันทางสังคมที่ผู้สูงอายุมีความสนใจ และมีอุดมการณ์ร่วมกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรมีการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
2. หน่วยงานราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรบรรจุเป็นนโยบายระยะยาวและจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ชุมชน โรงเรียน วัด ให้ช่วยกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยถึงระบบกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพจิตใจ ร่างกายที่ดีขึ้นเป็นหลักและการดูแลในระยะยาว

สรุป

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะยาวด้านสังคมของผู้สูงอายุที่เทศบาลลานกระบือ นั้น จะมีการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย อย่างเช่น การพัฒนาทักษะการให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างไรให้มีความสุข นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมและบุคคล การสร้างเจตคติที่หวงแหนและการรักษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป และการสร้างสุขภาพที่แข็งแรงให้กับผู้สูงอายุจะได้มีชีวิตที่ยืนยาว

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตระยะยาวด้านอาชีพของผู้สูงอายุ การจักรสานเริ่มจัดตั้งกลุ่มเริ่มชักชวนคนในหมู่บ้าน ซึ่งการตลาดของหมู่บ้านก็คือการวางสินค้าตั้งขายให้โดดเด่นในบริเวณจุดที่นั่งทำ การถักไม้กวาดดอกหญ้า สืบเนื่องจากภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชนที่สามารถถักไม้กวาดจากใบเป้งเอาไว้ใช้ในครัวเรือน จนเล็งเห็นว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ของชุมชนมีการต่อยอดและพัฒนาเพิ่มพูนมูลค่าของผลิตภัณฑ์ได้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องสังคมผู้สูงอายุกับการจัดการความรู้สู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและอาชีพระยะยาว ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ คุณธำรง คงจัน นายกเทศมนตรีตำบลลานกระบือ คุณธีระชน สุขประเสริฐ รองปลัดเทศบาลตำบลลานกระบือ คุณจิราพร หอมขจร ประธานคณะอนุกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลลานกระบือ คุณสิทธิชัย เหล่าพงศ์ศักดิ์ กองสวัสดิการสังคมและนางอุบล สายจิตร ประชมรมผู้สูงอายุและผู้สูงอายุทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หน่วยงานของเทศบาล
ลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน.

กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.

ปิยากร หวังมหาพร. (2555). โครงการนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุ

ไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 กรมการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ,

สำนักงาน. (2555). ศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้

สูงอายุในระดับตำบลอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักงาน

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด.

_____. (2556). การศึกษาเรื่องทิศทางการให้บริการของธุรกิจบริการ

สำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่จะก้าวเข้าสู่

วัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์จังหวัด.